

TİCARET SAVAŞLARI

Bir Fırsat Olabilir

Sercan BAHADIR*

Dış ticaret ile ilgili en önemli gündem maddesinin “ticaret savaşları” olduğunu söylesek yanlış olmaz. Tüm dünya ile birlikte, başta Amerika Birleşik Devletleri(ABD) olmak üzere, karşılıklı getirilen ek gümrük vergileri dikkatlice izleniyor. Ders kitaplarından bilinen “ticaret savaşları” kavramına şahit olduğumuzu; bu bağlamda tarihi günler yaşadığımız aşikar. Sonuç ve etkilerini de hep birlikte izliyor olacağız.

Tüm dünyada ticaret savaşlarının ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti(Çin) arasında yaşanması beklenirken, çelik ve alüminyum ile başlayan ve diğer ürünlere de sıçra-

yan ek gümrük vergileri, sınırlı da olsa bizi de etkiler hale geldi. Ürettiğimiz ürünlere de ABD tarafından çelik (%25) ve alüminyuma (%10) ek gümrük vergisi getirilmesi kendimizi bir anda savaşın içinde bulmamıza neden oldu. Bunun üzerine bazı ürün gruplarına % 7 ile % 70 arasında ek gümrük vergisi getirdik. Son dönemde yaşanan siyasi gelişmeler nedeni ile de bu vergileri karşılıklı olarak 2 katına çıkardık; böylece biz de ticaret savaşına girmiş olduk.

Bu Savaş Bizim Savaşımız Değil

Teknik olarak biz ticaret savaşının doğrudan bir tarafı değiliz. Asıl savaş ABD ile Çin, Kanada ve AB (Avrupa Birliği) arasında yaşanıyor. Çünkü 2017 yılı verilerine göre, bu ülke gruplarının dünya ticareti içindeki payının yaklaşık % 60 olduğu ölçülüyor. AB dış ticareti içinde ABD'nin ağırlığı % 41 iken, ABD'nin dış ticaret içinde Çin, Kanada ve Meksi-

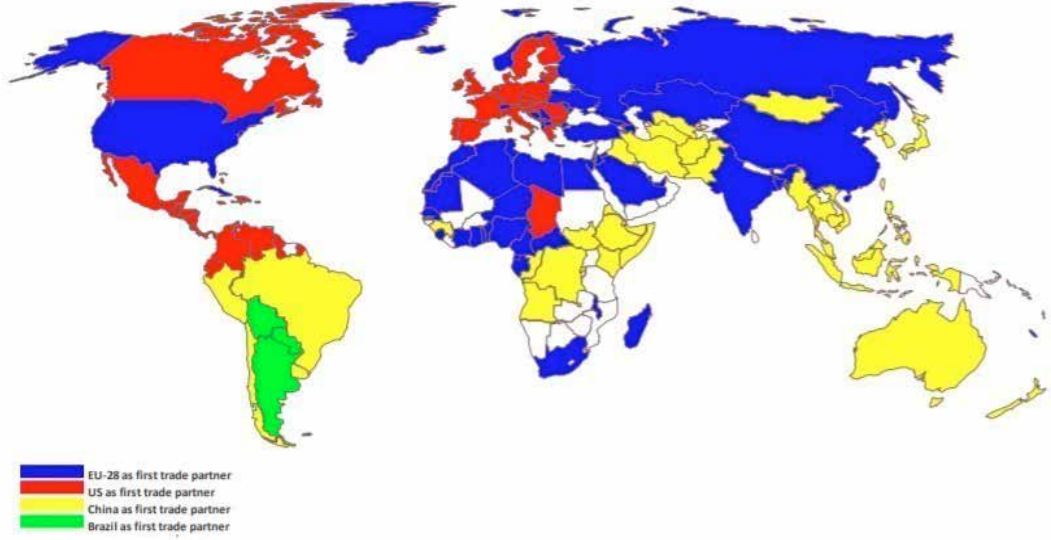
ka'nın payı yaklaşık % 50 yi bulmaktadır. Bu denklemden bakıldığında, ABD aslında ticaret ortakları ile bir gümrük vergisi savaşı içinde olduğu görülüyor. Türkiye bu dış ticaret denkleminin tam olarak içinde yer almıyor. Çünkü ABD ile olan çelik ve alüminyum ticaret hacmi sektör olarak bizim için önemli olmakla beraber, dış ticaretimiz içinde kritik bir yer tutmuyor. Bunu belirtirken bu ürünler için ABD'nin önemli bir pazar olduğunu ve ekonomik bir çözüm bulmak gerektiği açık.

En Büyük Ticaret Ortağımız AB

Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı AB'dir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bültenlerine göre, AB toplam ihracatımızda ilk sırada yer almakta olup, 2017 yılında 156 milyar USD ihracatın 73,9 milyar USD'ı yani toplam ihracatımızın %47'si AB ülkelerine yapılıyor. İthalatta da benzer bir tablo karşımıza çıkıyor. Yine

Merchandise trade 2017 - Main trade partner by reporter

Total trade i.e. exports + imports
Source: IMF DOTS.

Kaynak: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/may/tradoc_151348.pdf

2017 yılında 233 milyar USD'lık ithalatın 85 milyar USD AB ülkelerinden yapıyor ve bu tutar toplam ithalatımızın % 37'sine tekabül ediyor. AB ticarete ilk sırayı alıyor. Ancak Türkiye, AB ülkelerinin kendi aralarındaki ticaret hariç tutulduğunda, AB'nin toplam ithalatında ise %3.8'lik payla 6. sırada yer alıyor.

Özellikle bu dönemde yaşadığımız ekonomik durgunluğa rağmen AB olan ticaret hacmimiz azalmıyor, aksine artıyor. Bu nedenle, AB ile aramızda bir ticaret savaşı çıkmadığı sürece dış ticaretimizin ciddi bir şekilde etkilemesinin söz konusu olmadığı görülüyor.

Ne Yapılmalı

ABD'nin AB ile yaşadığı bu ticaret savaşı en büyük ticaret ortağımız ile ticaretimizi arttırmak ve geliştir-

mek için önemli bir fırsat olarak gözükmüyor. Ülkemizin istihdam, coğrafi avantajımız, üretim potansiyeli, pazar büyüklüğü, nüfus ve mevzuat uyumu avantajları AB ile olan ticaretimizi arttırmada önemli itici güç olarak duruyor. Örneğin otomotiv sektörü buna iyi bir örnek olarak gösterilebilir.

Ticaret savaşları ile AB'nin ilk sırada yer alan ticaret ortakları ile olan ticaret hacminin daralması kaçınılmazken bizim AB ile ticaretimizi arttırmamız bir fırsat olarak karşımıza çıkıyor. Bu sebeple, öncelikli olarak gümrük birliğinin gözden geçirilmesine odaklanmamız gerekiyor. Son dönemde Ticaret Bakanlığı tarafında bu yönde bir çalışmanın yeniden başlıyor olması memnuniyet verici. Umarız bu çaba 23 yıldır uygulanan iş birliğinden dolayı yaşanan olumsuzlukların giderilmesi ve ticaretimizi lehe olarak artırılması yönünde sonuçlanır.